

Ansvarlig drift og forvaltning

De fire kjerneverdierne i SpareBank 1 SMN helhjerta, ansvarlig, likandes og dyktig er alle knyttet til arbeidet med samfunnsansvar. Det er likevel ansvarlig som utpeker seg som den viktigste rettesnoren i forbindelse med konsernets samfunnsansvar i drift og forvaltning.

Ved å ta et utstrakt samfunnsansvar skal SpareBank 1 SMN være det foretrukne valget for kunder, ansatte og eiere. Ambisjonen er at konsernet skal bruke samfunnsansvar som et konkurransefortrinn gjennom å integrere det i all virksomhetsstyring, interne styrende dokumenter, relevante policyer og retningslinjer. All relevant dokumentasjon for konsernets samfunnsansvar og bærekraftsarbeid er samlet i Bærekraftsbiblioteket på smn.no.

Konsernets prestasjoner innen samfunnsansvar og bærekraft rapporteres i henhold til den globalt anerkjente standarden til Global Reporting Initiative (GRI).

Ansvarlige investeringer

Det er viktig for SpareBank 1 SMN å ta ansvar for bærekraft i investeringer. Konsernet støtter prinsippene i FN PRI – prinsipper for ansvarlig investering – i egne investeringer, og skal påvirke slik at de etterlevs også i felles investeringsbeslutninger.

Investeringer hos SpareBank 1 SMN kan deles i tre kategorier:

- Egne direkteinvesteringer
- Investeringer gjort av forvaltningstjenester formidlet gjennom konsernet
- Investeringer gjort av midler fra samfunnsutbytte og SpareBank 1 SMN Utvikling

Konsernets investeringer i sertifikater og obligasjoner til likviditetsformål utgjør 26,6 milliarder kroner ved utgangen av 2020. SpareBank 1 SMN har økt andelen investert i obligasjoner med ESG-kriterier, i all hovedsak er dette obligasjoner utstedt av multinasjonale organisasjoner.

SpareBank 1 SMNs største datterselskaper er EiendomsMegler 1 Midt-Norge, SpareBank 1 Finans Midt-Norge, SpareBank 1 Regnskapshuset SMN, SpareBank 1 SMN Invest og SpareBank 1 Markets.

Sistnevnte forvalter egne midler, mens datterselskapet SpareBank 1 Kapitalforvaltning forvalter kapital på vegne av kunder.

Gronne fondsprodukter

SpareBank 1 SMN er opptatt av å tilby fond som ivaretar de høye ambisjonene innen bærekraft. Fondstilbudet er bygget opp gjennom ODIN, som SpareBank 1 SMN har et indirekte eierskap til, samt verdipapirfond fra andre fondsforvaltere.

Grunnlaget for vurderingen av bankens samlede tilbud skjer i fellesskap med de øvrige SpareBank 1-bankene gjennom periodiske produktrevisjoner. Denne revisjonen omfatter også kriterier som miljø, sosiale forhold og selskapsstyring (ESG). Ved utvelgelse og godkjenning av nye fond stilles det krav om at nye fondsleverandører skal tilfredsstillere retningslinjene for bærekraftig distribusjon av verdipapirfond.

Gjennom de siste årene er det registrert en økende interesse for bærekraftige og grønne fond i Norge. SpareBank 1 SMN ønsker å gjøre det enkelt for kundene å velge de mest bærekraftige fondsalternativene tilgjengelig. Sammen med de øvrige SpareBank 1-bankene har SpareBank 1 SMN derfor, gjennom et samarbeid med The Governance Group, kartlagt bærekraftsinnsatsen til samtlige 291 fond på handelsplattformen. Kriteriene som fondene rangeres etter, følger SpareBank 1 SMN sine egne retningslinjer for bærekraftig distribusjon. Fondene har fått en poengsum basert på hvor godt de tilfredsstill forventninger knyttet til negativ screening, positiv screening og aktivt eierskap. Fondets totale poengsum oversettes deretter til en karakter som blir synlig i kundens digitalbank. Bærekraftsmerkingen har allerede fått stor oppmerksomhet i media, og det forventes at oppmerksomheten fortsetter inn i 2021.

SpareBank 1 SMN har i 2020 besluttet ny forretnings- og distribusjonsmodell på spareområdet. I ny modell vil kunder som ønsker betjent oppfølging av sine investeringer presenteres for SpareBank 1 SMN sine egne modellporteføljer av fond. Ett av flere kriterier for at et fond skal bli inkludert i modellporteføljene, er at fondet har fått god karakter i SpareBank 1 SMNs bærekraftsmerking av fond. Modellen implementeres første halvår 2021.

ODIN Forvaltning AS, som SpareBank 1 SMN har et indirekte eierskap til, har stort fokus på bærekraftige investeringer. Forvaltningsselskapet var blant annet den første kapitalforvalteren i Norge til å underskrive FNs prinsipper for ansvarlige investeringer i 2012. Selskapet er medlem av Norsk forum for ansvarlige og bærekraftige investeringer (NORSIF), Norsk utvalg for eierstyring og selskapsledelse (NUES) samt Sveriges Forum För Hållbara Investeringar (SWESIF). ESG er et viktig element i deres investeringsfilosofi, kalt ODIN-modellen, og det brukes eksterne analysebyråer som Sustainalytics til å gjøre objektive vurderinger av samtlige selskaper som ODIN investerer i. Som et resultat av dette fikk samtlige av ODINs aksjefond nest beste karakter, «B», i SpareBank 1 SMNs bærekraftsmerking av fond.

Investeringer gjort av SpareBank 1 SMN Utvikling og samfunnsutbytte

Stiftelsen SpareBank 1 SMN Utvikling har som formål å investere og forvalte donasjoner til samfunnsnyttige nærings- og utviklingsprosjekter, såkornvirksomhet eller andre allmennyttige formål som innebærer eierskap og som stimulerer til innovasjon og verdiskaping i SpareBank 1 SMN sitt markedsområde. SpareBank 1 SMN Utvikling har eierposisjoner på 43,8 millioner kroner.

Samfunnsutbytte er samfunnets rettmessige andel av det årlige utbyttet fra overskuddet i SpareBank 1 SMN. Samfunnets eierandel utgjør i underkant av 40 prosent, og en tilsvarende andel av årlige utbytte settes derfor av til allmennyttige formål. Prosjekter innen innovasjon og næringsutvikling, kunst og kultur, idrett og friluftsliv, bærekraft og miljø og humanitære formål som styrker fellesskapet prioriteres. Midlene står på konto i SpareBank 1 SMN, og avsetning for utdeling i 2020 er på 200 millioner kroner, hvorav 100 millioner ble øremerket koronadugnad. Tildelingen er normalt fordelt forholdsvis likt mellom breddeidrett, kultur og næringsutvikling.

SpareBank 1 SMN Utvikling og samfunnsutbytte har som mål å underbygge bærekraftige investeringer og tildelinger og vil rapportere i henhold til det.

Rammeverk for utstedelse av grønne obligasjoner

I tråd med konsernets strategi for samfunnsansvar, har SpareBank 1 SMN utarbeidet et rammeverk for utstedelse av grønne obligasjoner (Green Bond Framework). Rammeverket er utarbeidet i tråd med ICMA Green Bond Principles og støtter opp om FNs bærekraftsmål.

Kvalifiserte utlån er delt i flere kategorier:

- Grønne boliger og næringsbygg
- Miljøvennlige og sirkulær økonomiske tilpassede produkter, produksjonsteknologier og -prosesser med utvalgte bærekraftsertifiseringer
- Elektriske kjøretøy
- Fornybar energi
- Bærekraftig landbruk/skogbruk

SpareBank 1 SMN har utnevnt Multiconsult som rådgiver for å identifisere de mest energieffektive bolig- og næringseiendommene, elektriske kjøretøy og fornybar energi. Sustainability har gjort en uavhengig vurdering av rammeverket

Per 31.12.2020 har SpareBank 1 SMN utstedt grønne obligasjoner for 9,55 milliarder kroner.

Ansvarlig kreditt – Privatmarked

SpareBank 1 SMNs kredittstrategi er vedtatt av styret. Grunnprinsippet om bærekraftige utlån på privatmarked er nedfelt i bankens overordnede strategi for bærekraft i utlån, og i bankens kredittpolitikk for privatkunder. Kravene er operasjonalisert gjennom en kredithåndbok som beskriver bankens spesifikke krav knyttet til arbeid mot hvitvasking og svart økonomi. Sammen med bankens produktpolitikk gir kredithåndboken begrensinger i ikke-bærekraftige utlån. Slik bidrar banken til at kundene ikke påtar seg gjeldsforpliktelser som er i strid med god rådgivingskikk og forsvarlig utlånspraksis.

Banken fraråder også kunder å ta opp lån basert på lånets formål. Dette gjelder eksempelvis kunder som ønsker lån for å sende penger til ukjente, for å frigjøre lotterigevinster eller arv, eller andre typiske former for svindel. Fraråding skjer videre på bakgrunn av lav betjeningsevne eller i tilfeller hvor låneformålet vurderes å være uansvarlig sett i sammenheng med kundens privatøkonomi. Dette kan for eksempel være låneopptak til uforvarlig eller unødvendig forbruk. Realkausjonister frarådes på samme grunnlag som låntaker.

Kreditsjef i Privatmarked i SpareBank 1 SMN har operativt ansvar for utvikling av produkter og tilhørende ivaretagelse av bærekraft. I 2017 ble det vedtatt ny strategi for samfunnsansvar hvor det er satt krav til utvikling av grønne produkter, og hvor det foreligger kredittrutiner hvor sosialt ansvarlige utlån skal gis prioritet. Ansvarer gjelder både forhold som omhandler sosialt ansvar og klimarettede tiltak.

Det er etablert gode klagerutiner. Mulighet til å klage er lett tilgjengelig for kunder, og alle klagesaker behandles av egne klageansvarlige. De klageansvarlige gjør en særskilt gjennomgang av om bankens policy og rutiner er ivaretatt i hver sak. Banken har også kvartalsvis gjennomgang av læringspunkter fra klager i eget klageutvalg i banken. Her vurderes behov for å endre policy, rutiner, markedsføring og produkter. Styringssystem for produktområdene evalueres årlig, og er basert på klager og hendelser i forutgående år. Banken har nylig innført et nytt verktøy som skal benyttes til oppfølging av blant annet kundeklager og hendelsesregistrering av avvik og forbedringsområder.

Ansvarlig kreditt – Næringsliv

SpareBank 1 SMN har i 2020 videreutviklet det systematiske arbeidet med ansvarlig kreditt til næringsvirksomhet, og styret har besluttet ny kredittstrategi. Det er innført nye kredittpolitiske regler som

stiller krav og forventninger til ESG-standarder hos kunder og ved finansiering av investeringer. ESG- og miljøkartlegging av de større lånekundene er påbegynt og videreføres bransje for bransje. Kredittpolitiske regler og kartlegging er basert på EUs taksonomi. På områder hvor taksonomien foreløpig ikke har føringer, brukes konsernets bransjeeksperter.

Alle som er involvert i kredittgivning til næringsvirksomhet eller investeringsbeslutninger knyttet til bankens egen eller SpareBank 1-alliansens investeringsbeslutninger, skal kjenne bankens prinsipper. Disse er styrende for hva banken låner ut penger til. Prinsippene styrer også hvordan banken skal opptre og påvirke i felles finansieringsbeslutninger der banken selv ikke har en dominerende posisjon.

SpareBank 1 SMN ønsker ikke å finansiere virksomheter eller prosjekter som ikke driver i tråd med bankens krav, og eksisterende næringskunder forventes å gjøre tiltak for å rette opp eventuelle forhold som bryter disse kravene. Banken er forpliktet av låneavtaler med eksisterende kunder, men manglende tiltak for etterlevelse av bankens krav medfører økt risiko. Dette kan resultere i ny prissetting overfor låntaker. Det er også etablert grønne innskudd, og det arbeides med å etablere formålsstyrte grønne utlansprodukter.

I mindre kredittsaker benyttes standard kredittverktøy. For større kredittsaker og engasjement som behandles i kredittutvalgene, benyttes det standardspørsmål til bærekraftstatus og utvikling hos kundene. Det arbeides også med å integrere en mer detaljert kartlegging og vurdering av bærekraft i selve kredittverktøyet gjennom egne kontrollpunkter knyttet til temaet. Fullmaktsystemet kvalitetssikrer dokumentasjon av bærekraftvurderinger. Ved behandling i kredittutvalgene vil det også gjennomføres en kvalitetssikring av disse vurderingene.

Dokumentasjon av vurderinger rundt bærekraft inngår som tema i internrevisjon, med jevnlig gjennomgang av kvalitet i kredittbehandlingen. Kredittstrategi med tilhørende dokument Våre krav til bærekraft i utlån og egne eierposisjoner revideres minimum årlig.

Ansvarlig markedsføring av produkter og tjenester

God og ansvarlig rådgivning er helt sentralt i måten SpareBank 1 SMN markedsfører sine produkter på, med *ansvarlighet* som en viktig rettesnor hvor målet er at kundene skal settes i stand til å ta gode økonomiske valg både på kort og lang sikt. Derfor jobber SpareBank 1 SMN med å belyse ulike økonomiske tema innen både bedriftsmarkedet, privatmarkedet og eiendomsmegling. Innholdsartikler i blogg, sosiale medier og gjennom media er viktige virkemidler for å nå ut med informasjon til kundene. I tillegg til at nettsidene skal være informative både når det gjelder selve produktet som tilbys, men også rådgivning knyttet til produktområdet.

I første halvdel av 2020 har SpareBank 1 SMN fokusert på å bidra til økt forståelse for de økonomiske konsekvensene av COVID-19. Særlig viktig har markedsføring knyttet til sparemarkedet og boligmarkedet vært, i tillegg til rådgivning knyttet til arbeidsledighet og permittering samt de ulike statlige støtteordningene til bedrifter. Dette arbeidet har fortsatt i andre halvår, i tillegg til informasjon rundt innføringen av Egen Pensjonskonto.

I 2020 har vi SpareBank 1 SMN også lansert Min økonomi i digitalbanken. Denne tjenesten gir kundene bedre oversikt over hva de bruker penger på, og dermed bedre grunnlag for økonomisk planlegging. Tjenesten gir også kundene en totaloversikt over sine abonnementer, med mulighet til å avslutte disse direkte i digitalbanken.

På slutten av året ble den juridiske tjenesten Justify lansert, med enkle, digitale verktøy for å skrive samboerkontrakt, testament og fremtidsfullmakt. Dette bidrar til større økonomisk trygghet for konsernets kunder.

Før SpareBank 1 SMN lanserer eller distribuerer produkter og tjenester, er de gjenstand for en konsekvensvurdering for målgruppen til produktet. Gjennom en systematisk risikovurdering innhentes uavhengige vurderinger knyttet til jus, personvern, sikkerhet, etikk og forståelighet for målgruppen. Alle markedsføringsaktiviteter blir også kvalitetssikret med hensyn til kravene innen personvern og GDPR.

SpareBank 1 SMN har ikke registrert noen brudd eller klager på markedsføringsaktiviteter i 2020.

Personvern

SpareBank 1 SMN er avhengig av tillit fra kunder, tilsynsmyndigheter, eiere og andre interessenter. Gjennom konsernets tjenester forvaltes, behandles og eies store mengder persondata, med strenge krav til håndtering og ivaretagelse av sentrale personvernprinsipper som konfidensialitet, integritet og tilgjengelighet. SpareBank 1 SMN sine forpliktelser er beskrevet i detalj på smn.no.

Et eget personvernombud bistår konsernsjefen i arbeidet med å ivareta krav til behandling av personopplysninger. Personvernombudet utarbeider også en årlig rapport direkte til styret i SpareBank 1 SMN. I rapporten inngår hvilke områder personvernombudet har arbeidet med, hvilke observasjoner som er gjort og risikoområder som skal inngå i det videre arbeidet med personvern.

2020 har vært preget av Covid-19 og behov for rask endring og digitalisering av verktøy og prosesser for å kunne opprettholde intern og ekstern samhandling. EU-domstolen har avsagt dom i «Schrems II-saken» som fastslo at overføring utenfor EØS på grunnlag av Privacy Shield, var ugyldig. Dommen har ført til høy oppmerksomhet om dataflyt og overføringsproblematikk ved bruk av skytjenester, også i SpareBank 1 SMN.

Ambisjonen for 2021 er å øke forankringen av personvernarbeidet, implementere gode sletterutiner og etablere risikovurderinger som ivaretar kundens personvern. Det skal også arbeides videre med å tette identifiserte gap.

SpareBank 1 SMN har lav terskel for å melde brudd på personopplysningssikkerheten til Datatilsynet. Konsernet har mottatt fem klager fra kunder vedrørende personvern i 2020, og meldt inn 13 avvik klassifisert som lekkasje eller tap av persondata til Datatilsynet.

Konsernet har ikke mottatt gebyr eller pålegg fra Datatilsynet i 2020. Et sentralt element i godt personvern er god informasjonssikkerhet.

Informasjonssikkerhet

Hele finansnæringen opplever utfordringer i forbindelse med åpne forretningsmodeller, hvor det er større muligheter for å tilby nye tjenester. I 2020 har SpareBank 1 SMN opplevd en økning i tilfeller av ondsinnede aktører som fisker etter spesielt kort- og BankID informasjon med mål om å misbruke dette til egen vinning. Sikkerhetsarkitektur og løsninger tilpasset nye trusler prioriteres høyt. SpareBank 1 SMN deltar derfor i SpareBank 1-alliansens arbeid med sikkerhetsstrategi.

Det er også satt inn økt kapasitet for å ivareta nødvendig sikkerhet, høy driftskontinuitet og sikre tjenestene overfor kundene. Informasjonssikkerhet i forbindelse med åpen bankfront, samordning og skytjenester er særlig prioritert.

Policy for Sikkerhet i SpareBank 1-alliansen er det grunnleggende styringsdokumentet for all behandling av informasjon. Konsernet har en egen policy for utkontraktering av IT-tjenester samt en felles sikkerhetsstrategi som gjelder for hele alliansen. Viktige avgjørelser, som utkontrakteringer, skal også styrebehandles. Kontinuerlig overvåking av bankens systemer leveres av avdeling for operativ informasjonssikkerhet i SpareBank 1-alliansen.

IKT-forskriften er førende for arbeidet med informasjonssikkerhet, og SpareBank 1 SMN revideres jevnlig både av intern- og eksterne revisjon opp imot denne forskriften.

Ansvar for Data- og cybersikkerhet ligger til avdeling IT og Sikkerhet i SpareBank 1 SMN. Avdelingen består av 18 ansatte og ett innleid årsverk. Med det formelle ansvaret for området Data- og Cybersikkerhet utfører avdelingen også i stor grad de operative oppgavene. Deler av disse oppgavene er satt bort til samarbeidspartnere og leverandører. Egne ansatte utfører blant annet tilgangskontroll til systemer og data, grunnsikring av servere og korrekt tilgangsnivå for ansatte, samt programvare for å sikre systemer og tjenester mot uautorisert adgang, sikkerhetskopiering av lokalt lagrede data.

I tillegg har avdelingen et tett samarbeid med SpareBank 1 Utvikling som utførende samarbeidspartner på flere områder, som cybersikkerhet og døgnkontinuerlig vakt for hendelseshåndtering. TietoEvry leverer felles grunnplattform på klienter og servere til SpareBank 1-alliansen. Det sikrer blant annet at nyere versjoner av operativsystem benyttes og at operativsystem oppdateres med sikkerhetsoppdateringer minimum en gang i måneden.

SpareBank 1 SMN har etablert en rekke tekniske sikringstiltak for informasjonssikkerhet, hvor opplæring og bevisstgjøring står sentralt. Kompetanse- og holdningsprogrammet for informasjonssikkerhet, Passopp, bidrar til å styrke sikkerhetskulturen i hele organisasjonen. Basert på resultatene fra Passopp, lages det analyser og prioriteringer for fremtidige kompetanse- og holdningskurs.

På smn.no finner kundene tips og råd for sikker bruk av SpareBank 1 SMN sine tjenester.

Økonomisk kriminalitet

Økonomisk kriminalitet, som bedrageri, korrupsjon, arbeidslivskriminalitet og hvitvasking av penger er et samfunnsproblem og undergraver etablerte systemer i et demokratisk og velfungerende velferdssamfunn. SpareBank 1 SMN har som mål å bidra til at samfunnet, kunden og konsernet ikke taper penger på grunn av økonomisk kriminalitet, og samtidig bidra til at kundene har tillitt til konsernets produkter og tjenester.

SpareBank 1 SMN arbeider kontinuerlig med å avdekke og bekjempe økonomisk kriminalitet. Sentralt i dette er prinsippet om å kjenne kunden og opphavet for pengene som passerer gjennom konsernets systemer. Retningslinjer og rutiner dokumentert i SpareBank 1 SMN sitt Bærekraftsbibliotek, legger føringer for hvordan konsernet ivaretar dette.

Økt grad av organisert og grensekryssende kriminalitet har endret trusselbildet også for økonomisk kriminalitet. Det er nå flere transaksjoner over landegrenser, samt nye produkter, tjenester og aktører i egen bransje. Forsøk på hvitvasking og svindel mot konsernets kunder blir stadig mer utbredt og avansert. Regelverket og internasjonale standarder endres stadig i takt med dette. Det stilles gjennomgående større krav, samt mer spesifikke og strengere krav til kundekontroll og kundeoppfølging.

For å sikre en risikobasert tilnærming til økonomisk kriminalitet ved overholdelse av lovverket, ses konsernets produkter og tjenester i sammenheng med kundenes virksomhet. Som et ledd i dette er prinsippet om å kjenne sin kunde avgjørende for å kunne avdekke uvanlige eller mistenkelige transaksjoner. Det dokumenteres at kontrolltiltak er tilpasset aktuell risiko.

Å bekjempe økonomisk kriminalitet krever kompetanse og ressurser. Arbeidet med å forhindre hvitvasking og forbrytelser som gir utbytte, samt bekjempelse av bedrageri og svindelforsøk er en viktig del av virksomheten. Styringssystem evalueres og oppdateres årlig for å tilpasses et oppdatert risikobilde og endringer i retningslinjer for hvitvasking. I tillegg gjennomføres løpende kontroll på ulike nivåer, fra internkontroll i forretningsområdene, via løpende transaksjonsovervåking til kontroller utført av compliance-funksjonen. Avvik og forbedringstiltak vurderes kontinuerlig, og rapporteres kvartalsvis til styret i SpareBank 1 SMN.

Arbeidet med å håndtere hvitvaskingsrisiko og sikre etterlevelse av Hvitvaskingsloven fra 2018 har fortsatt også i 2020. Kontinuerlige forbedringstiltak skal sikre et mer effektivt forebyggende arbeidet og kontrolloppgaver. I tillegg er systemutvikling og digitalisering viktig i kampen mot økonomisk kriminalitet.

I 2020 ble totalt 17.375 transaksjoner fanget opp av systemene for transaksjonsovervåking. Alle de flaggede transaksjonene ble vurdert av egne anti-hvitvaskingsmedarbeidere, som rapporterte 211 av de mistenkelige transaksjonene til Økokrim. I tillegg kommer andre selskap i SpareBank 1 SMN sin oppfølging av transaksjoner og rapportering til Økokrim.

Kunnskap og praktisk trening er viktig for å bekjempe økonomisk kriminalitet. Alle medarbeidere gjennomfører derfor obligatorisk e-læring om hvitvasking og terrorfinansiering regelmessig. I tillegg avholdes årlig tilpassede kurs for respektive ansattgrupper innen anti-hvitvasking.

I 2021 har konsernet ambisjoner om å styrke organiseringen ytterligere samt forankre roller og ansvar knyttet til arbeidet med anthvitvasking. Videre vil SpareBank 1 SMN fortsette å overvåke endringer i risikobilde og regulatorisk rammeverk. Dette sikrer til enhver tid tilfredsstillende styring og kontroll innenfor

hvitvaskingsområdet. For å effektivisere arbeidet med å forebygge økonomisk kriminalitet, vil SpareBank 1 SMN ta i bruk kunstig intelligens.

Etterlevelse

SpareBank 1 SMN skal sikre at regelverk som regulerer virksomheten identifiseres, implementeres, etterleves og kontrolleres.

Etterlevelsrisiko betyr at SpareBank 1 SMN kan pådra seg offentlige sanksjoner, økonomisk tap eller tap av omdømme som følge av manglende etterlevelse av regelverket og/eller brudd på konsesjonsbestemmelser.

Etterlevelsfunksjonen skal avdekke og forebygge risiko relatert til etterlevelse av eksternt og internt regelverk. De har som oppgave å gjennomføre risikovurderinger som danner grunnlaget for kontrollplaner, samt sikre at etterlevelse overvåkes og testes gjennom et strukturert overvåkingsprogram («kontrollplan»). Funksjonen gjennomfører i tillegg opplæringsaktiviteter og gir råd og veiledning til organisasjonen knyttet til regelverk.

Etterlevelsfunksjonen avgir kvartalsvis rapport til konsernsjef, risikoutvalget og styret. Rapporten inneholder en oversikt over nye lovkrav, oppsummering og gjennomgang av utførte kontroller og proaktive tiltak, etterlevelsavvik, samt klagesaker og korrespondanse med offentlig myndighet.

Omfanget av regulatoriske endringer har vært betydelig også i 2020, i likhet med de foregående årene. Det forventes at omfattende regelverksendringer med betydning for bankens rammevilkår videreføres i 2021. I 2020 har det vært særlig fokus på etterlevelse av etablert rammeverk knyttet til anti hvitvasking, personvern, sparing og investeringsrådgivning. Dette vil fortsette også inn i 2021, samtidig som det regulatoriske bildet kontinuerlig overvåkes for å fange opp nye krav som krever oppfølging fra virksomheten, som eksempelvis implementeringen av ny finansavtalelov.

Antikorrupsjon

SpareBank 1 SMN sine etiske retningslinjer er tydelige på at korrupsjon ikke tolereres:

“Korrupsjon tolereres ikke, verken i konsernet eller hos samarbeidspartnere. Medarbeidere som er involvert i bestikkelser eller andre former for korrupsjon kan bli anmeldt og gjøres personlig ansvarlig.”

Retningslinjene knyttet til korrupsjon gjøres kjent for alle ansatte både gjennom ulike opplærings- og holdningsskapende tiltak. Dersom retningslinjene likevel blir brutt, medfører dette sanksjoner for de det gjelder.

Ingen korrupsjonstilfeller ble avdekket i SpareBank 1 SMN i 2020.

Risikovurdering er helt sentralt i all produkt- og tjenesteutvikling i SpareBank 1 SMN. Her vurderes alltid risiko for korrupsjon (Bærekraft/ESG risiko). De vesentligste risikoene for korrupsjon som er identifisert, knytter seg til prosessen finansiering. En av risikoene kan være faren for misligheter/korrupsjon knyttet til innvilgelse av kreditter. Dette gjelder både finansiering mot privat- og næringslivskunder. Våre etiske retningslinjer presiserer tydelig at ansatte skal unngå å komme i et avhengighetsforhold til konsernets

kunder eller leverandører, og at ansatte skal ha et bevisst forhold til forsøk på korrupsjon og enhver form for påvirkningshandel.

For å forebygge denne type risiko, er etiske retningslinjer og konsernets holdning til korrupsjon og uavhengighet tema i medarbeidersamtaler som gjennomføres årlig. Ved innvilgelse av kreditter til bedriftskunder stilles det konkret spørsmål om korrupsjon. Når en kredittsak skal behandles i kredittutvalget, må kundeansvarlig svare på følgende spørsmål:

“Selskapet/finansieringen medvirker ikke til korrupsjon”

Når SpareBank 1 SMN kjøper inn produkter fra andre leverandører stilles det tydelige krav til leverandøren knyttet til korrupsjon. Dette er utformet i en leverandørerklæring som er standard vedlegg til alle kontrakter og som signeres ved kontraktsinngåelse. Sentrale punkter i denne erklæringen er:

- SpareBank1 SMN godtar ikke at ansatte tilbys eller mottar gaver eller andre fordeler som kan oppfattes som bestikkelser. Leverandøren skal heller ikke akseptere slik praksis i forhold til sine egne ansatte.
- Leverandøren skal aktivt sikre at SpareBank1 SMN ikke blir medskyldig i korrupsjon. Leverandøren skal ikke betale bestikkelser på vegne av banken, og leverandøren skal også påse at banken ikke nyter godt av korrupsjon utført bakover i verdikjeden.
- Leverandører som deltar i tilbudskonkurranser skal overholde retningslinjene for rettferdig konkurranse, herunder sørge for at konfidensiell informasjon holdes hemmelig.
- Leverandøren skal ta bestemt avstand fra enhver form for hvitvasking og ta nødvendige forholdsregler for å unngå at andre bruker leverandørens økonomiske transaksjoner til å hvitvaske penger.

Det er også kontraktsfestet at det kan benyttes en tredjepart for å revidere etterlevelse av dette.

SpareBank 1 SMNs energi- og klimaregnskap

Som et ledd i SpareBank 1 SMNs kontinuerlige innsats for å redusere utslipp av klimagasser har konsernet utarbeidet et energi- og klimaregnskap for 2020, basert på innrapporterte forbrukstall fra alle datterselskaper. Energi- og klimaregnskapet viser dermed det samlede utslipp av klimagasser fra konsernets virksomhet, hvor alle utslipp av klimagasser regnes om til CO₂-ekvivalenter og oppgis i tonn CO₂. Summen av alle utslipp kalles organisasjonens «klimafotavtrykk».

Energi- og klimaregnskapet er basert på den internasjonale standarden «GHG Protocol Corporate Accounting and Reporting Standard», og omfatter registrerte utslipp fra SpareBank 1 SMN-konsernet.

Direkte og indirekte utslipp

Klimaregnskapet tar utgangspunkt i tre nivå (scopes) som består av direkte og indirekte utslipp. Scope 1 representerer utslippskilder tilknyttet driftsmidler som virksomheten har operasjonell kontroll over. Scope 2 gjelder indirekte utslipp knyttet tilknyttet innkjøpt energi. Scope 3 gjelder rapportering av indirekte utslipp av innkjøpte varer eller tjenester. Dette gjelder utslipp som indirekte kan knyttes til organisasjonens aktiviteter. Beregninger for CO₂-utslipp er gjort av CEMAsys som benytter en utslippsfaktordatabase for å beregne CO₂-ekvivalenter med bakgrunn i data på selskapsnivå.

For første gang på konsernnivå

Ved konsolidering av konsernets energi- og klimaregnskap er metoden «equity share» benyttet, noe som

innebærer at utslipp fra SpareBank 1 SMNs datterselskaper er innregnet etter forholdsmessig eierandel. Det er første gang dette gjennomføres på konsernnivå, og metoden er i tråd med konsernets finansielle rapportering. Data for felleskontrollerte virksomheter og tilknyttede selskap er ikke innregnet. Årsaken beror på vanskelighetsgraden i å få tak i korrekt data. På sikt skal tilknyttede selskap og felleskontrollerte virksomheter også inkluderes.

Forbruk og drivere av klimafotavtrykk

Energi- og klimaregnskapet 2020 viser at SpareBank 1 SMNs totale klimafotavtrykk utgjorde 576,6 tonn CO₂-ekvivalenter. Konsernets forbruk er hovedsakelig knyttet til forbruk av drivstoff til eide og leasede biler, oppvarming av lokaler, innkjøp av ulike forbruksvarer som papir og diverse kontorrekvisita og lignende, samt reisevirksomhet.

Fullstendig energi- og klimaregnskap både for morbank og konsernet er vedlagt årsrapporten.

Ansvarlige innkjøp

SpareBank 1 SMNs innkjøpspolicy krever at alle innkjøpsavtaler inkluderer dokumentert samfunnsansvar. Leverandørene skal rette seg etter lokale, nasjonale og internasjonale lover, regler og prinsipper (herunder bestemmelser om forhold som lønn, arbeidstid, helse, miljø, sikkerhet og korrupsjon). Ved anbuds- og tilbudsforespørsler krever SpareBank 1 SMN at tilbydere dokumenterer godkjent miljøsertifisering.

Leverandører har varslingsplikt, og SpareBank 1 SMN kan foreta innsyn og revisjon. De forplikter seg til å opptre etisk korrekt i forbindelse med produksjon og leveranser til SpareBank 1 SMN. De samme krav gjelder for leverandørens underleverandør og samarbeidspartner tilknyttet leveranse til SpareBank 1 SMN. Brudd på bestemmelsene om samfunnsansvar anses som kontraktsbrudd og kan gi grunnlag for heving av avtalen.

Leverandørene skal som et minimum tilfredsstillende og rette seg etter lokale, nasjonale og internasjonale lover, regler og prinsipper, herunder bestemmelser om forhold som lønn, arbeidstid og HMS (Helse, Miljø og Sikkerhet) samt miljø og antikorrupsjon. Standard vedlegg om samfunnsansvar som ligger til grunn for SpareBank 1 SMNs innkjøp gjelder hele SpareBank 1-alliansen.

Bærekraft i innkjøp

SpareBank 1 SMN er en betydelig innkjøper av varer og tjenester, både lokalt og som alliansebank.

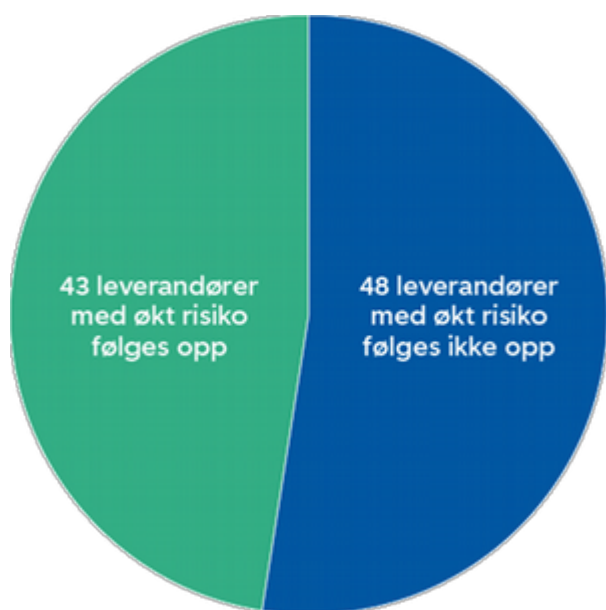
Bærekraft i konsernets innkjøp handler om å bidra til å øke leverandørenes bevissthet rundt sin leverandørkjede og arbeidet de gjør for å redusere negativ påvirkning på miljø, sosiale forhold og etisk forretningsvirksomhet i hele sin leverandørkjede.

SpareBank 1 stiller krav til leverandørene om at de har retningslinjer innen bærekraft, og at disse skal omsettes til handling. *Bærekraft i innkjøp* har blitt en integrert del av prosessen i SpareBank 1 SMN, alliansebankene og leverandører. Det betyr at grundige ESG-vurderinger er etablert all innkjøpspraksis.

For å få gjennomført ESG-vurderinger av leverandører, ble det i samarbeid med samtlige banker i SpareBank 1-alliansen foretatt en revisjon av alle innkjøpsstandarder i 2019. Det ble også utviklet nye retningslinjer for bærekraft i innkjøp, leverandørreklæringer og kontraktsvedlegg.

Oppfølging av leverandører med økt risiko for negativ påvirkning

I 2019 ble det gjort en risikovurdering av 249 leverandører fordelt på kategori. Ved denne gjennomgangen ble det avdekket at 91 leverandører hadde økt risiko for negativ påvirkning av miljø, sosiale forhold og etisk forretningsvirksomhet. Disse 91 leverandørene ble nærmere fulgt opp i første halvdel av 2020, med spørsmål om sine retningslinjer for miljø, sosiale forhold og etisk forretningsvirksomhet i handel, dokumentasjon for miljøledelsessystem og hvilke forhold med størst negativ påvirkning av miljø og sosiale forhold de hadde identifisert. 43 av disse 91 leverandørene ble deretter identifisert som aktuelle for ytterligere oppfølging:

100%-definisjonen

Parallelt med Sparebank1 SMNs arbeid i alliansen, har konsernet i tråd med kravene for miljøtårnsertifisering hatt en gjennomgang av egne driftsleverandører. Arbeidet ble påbegynt i 2019, hvor det ble kartlagt hvilke leverandører som innehar en miljøsertifisering av merke ISO 14001, EMAS eller Miljøfyrtårn. Kartleggingen viste at 14 av konsernets 21 driftsleverandører hadde en slik miljøsertifisering. Som følge av konsernets kartlegging og oppfølging av sine leverandører, er 19 av 22 driftsleverandører miljøsertifisert per 31.12.20. SpareBank 1 SMNs målsetning er at 100 prosent av egne driftsleverandører skal være miljøsertifiserte innen utgangen av 2021.

Handlingsplan 2021-2022

I perioden 2021 til 2022 vil SpareBank 1 SMN sammen med Alliansesinnkjøp videreutvikle arbeidet med leverandørenes bevissthet om risiko for negativ påvirkning av miljø, sosiale forhold og etisk forretningsvirksomhet i egen virksomhet og hos underleverandører. Dette innebærer å gå i dybden hos de enkelte leverandørkjedene, fremfor å ta for seg hele bredden av porteføljen.

I prioriteringen av kategorier og utvelgelse av enkeltleverandører vil følgende vektlegges:

- Størst risiko for negativ påvirkning av miljø, sosiale forhold og etisk forretningsvirksomhet
- Størst volum i omsetning
- Kjernevirksomhet
- Størst påvirkningsmulighet for å redusere risiko for negativ påvirkning av miljø, sosiale forhold og etisk forretningsvirksomhet

På bakgrunn av vurderinger relatert til de ovenstående punktene vil utvalget av leverandører til ytterligere oppfølging i første omgang representere tre hovedkategorier med produkter/ leverandører innen IT-relaterte anskaffelser og IT-Hardware, administrative anskaffelser og møbler, samt de største leverandørene; NETS, TietoEvry og største konsulentselskap.

Forutsatt at denne fremgangsmåten vurderes egnet kan den videreutvikles og anvendes for oppfølging av flere innkjøpsområder og enkeltleverandører senere.

Konsernets arbeid med klimarisiko

SpareBank 1 SMNs arbeid med klimarisiko bygger på anbefalingene fra Task Force on Climate-related Financial Disclosures (TCFD). Med utgangspunkt i dette har konsernet i 2020 jobbet med utformingen av en ny klimarisikostrategi. Strategien vil ferdigstilles i løpet av 2021. Formålet med strategien er å dokumentere konsernets rammeverk og strategiske tilnærming til klimarisiko. Anbefalingene i klimarisikostrategien vil innarbeides i alle konsernets strategier, policy og arbeidsrutiner hvor klimarisiko har relevans. For utlånsvirksomheten har klimarisiko de siste årene vært innarbeidet i kredittstrategien samt rammeverk for grønne obligasjoner.

Konsernets arbeid med å kartlegge risikodrivere for klimarisiko i utlånsporteføljen er basert på en kombinasjon av kravene i EUs taksonomi for bærekraftig finans, samarbeidsprosjektet med CICERO og egne bransjeanalyser utført av konsernets bransjeeksperter. Dette danner kunnskapsgrunnlaget i arbeidet med modell for ESG-klassifisering av utlånskunder, policyregler og kunnskapsdeling blant ansatte i konsernet. For Privatmarked beregnes klimabelastning ut i fra energimerking av boliger, og for Næringsliv anslås klimabelastningen ut fra kundens aktiviteter. Implementering av modell for ESG-klassifisering av næringslivskundene pågår. For fiskeri er modellen implementert og 42 prosent av utlån til bransjen er klassifisert med verktøyet per 31.12.2020. ESG-klassifiseringen inkluderer en individuell vurdering av klimarisiko og registrering av klimagassutslippene fra kundens virksomhet.

Kredittpolitikken inneholder tydelige avgrensinger og krav knyttet til utlånsvirksomheten – en helt sentral del av SpareBank 1 SMNs risikostyring. Bransjespesifikke krav som rammer inn klimarisiko er implementert for næringseiendom. Konsernet har som mål å ha evaluert klimarisiko, og implementert effektive kredittpolitiske regler for alle bransjer i løpet av 2021. Klimarisiko vil fremover være et vesentlig vurderingskriterium i fastsettelse av ramme for maksimalt utlån per bransje.

SpareBank 1 SMN har en ambisjon om at samlet klimabelastning per utlånte krone i konsernets utlånsportefølje ikke skal øke i 2021.